

U-jazdowski

24/06—06/11/2022

wystawa [exhibition]

Maszyna wpływu

[The Influencing Machine]



THE
INFLUENCING
MACHINE

U-jazdowski

24/06—06/11/2022

wystawa

Maszyna wpływu

[*The Influencing Machine*]

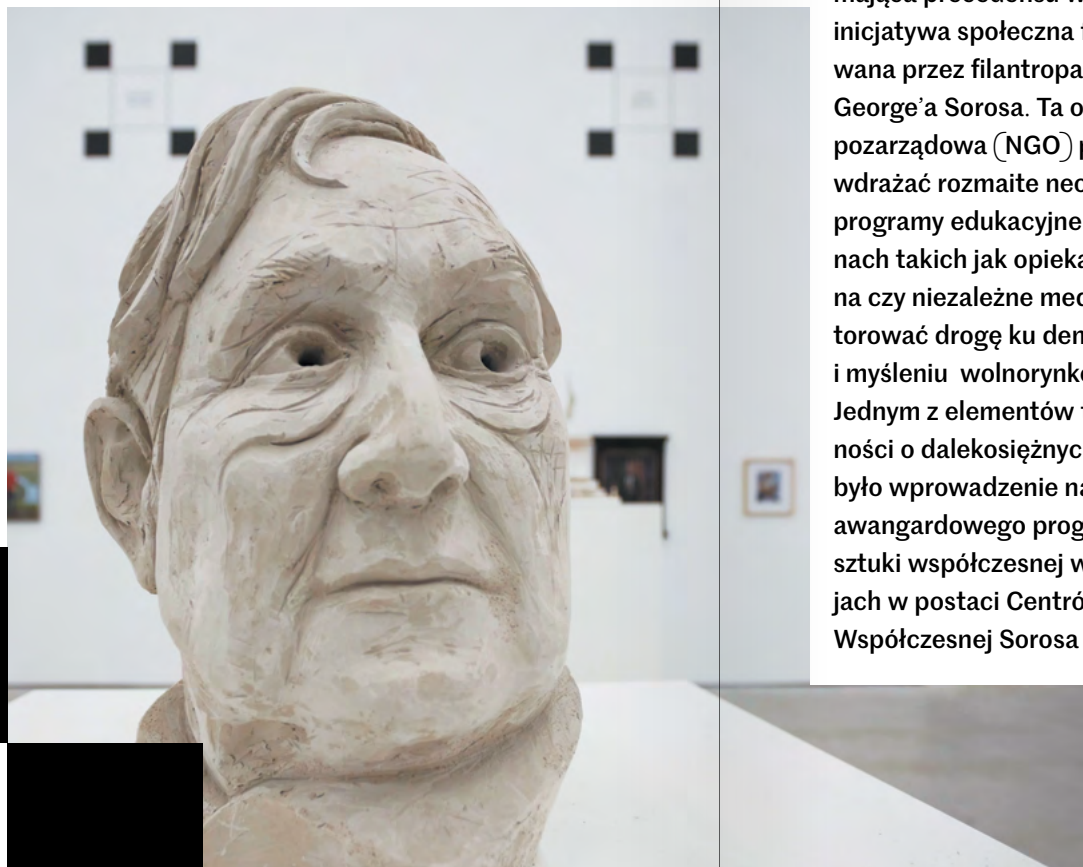
Ceremonia otwarcia z udziałem Wiedźmy Mihaeli Minci
[Opening Ceremony featuring the Witch Mihaela Minca]

Kurator [Curator]

Aaron Moulton

Artyści [Artists]

Daniel Baker, Lucchezar Boyadjiev, Mike Bouchet, János Brückner, Chris Burden, Joshua Citarella, Nina Czegledy, Ole Dammegard, David Dees, Constant Dullaart, Dorian Electra, Jacob Broms Englom, Jakup Ferri, Ivan Fijolić, Adrian Ghenie, Ivan Grubanov, Ole Häntzschel, Jacob Hurwitz-Goodwin, Christian Jankowski, Hortensia Mi Kafchin, Corporate Kafka, Filip Kostić, The Krasnals, Zbigniew Libera, Jon McNaughton, Eva & Franco Mattes, Yerbossyn Meldibekov, Mihaela Minca, Mike Morrell, Ciprian Mureşan, Lucia Nimcová, OMA/AMO, Oksana Pasaiko, Kirsten Pieroth, Post-America, Abbey Pusz, Şerban Savu, Andres Serrano, János Sugár, Anetta Mona Chişa & Lucia Tkáčová, Gulnara Kasmalieva & Muratbek Djumaliev, Jak Ritger & Clack Auden, Arsen Savadov & Georgiy Senchenko



Widok wystawy *Maszyna wpływu*
w Galerii Nicodim, Bukareszt
[*The Influencing Machine*
at Galeria Nicodim, Bucharest],
2019

Trzydzieści lat temu, kiedy upadał Związek Radziecki, w większości stolic dawnego bloku wschodniego kruchą transformację wspierał Instytut Społeczeństwa Otwartego, niemająca precedensu w historii inicjatywa społeczna finansowana przez filantropa-aktywistę George'a Sorosa. Ta organizacja pozarządowa (NGO) pomagała wdrażać rozmaite neoliberalne programy edukacyjne w dziedzinach takich jak opieka zdrowotna czy niezależne media, mające torować drogę ku demokracji i myśleniu wolnorynkowemu. Jednym z elementów tej działalności o dalekosiężnych skutkach było wprowadzenie najbardziej awangardowego programu sztuki współczesnej w dziejach w postaci Centrów Sztuki Współczesnej Sorosa (SCCA).

Thirty years ago, as the Soviet Union collapsed, the Open Society Institute, an unprecedented civil society initiative created by philanthropic activist George Soros, stepped in to facilitate vulnerable transition in most major cities throughout Eastern Europe and Central Asia. This Non-Governmental Organization (NGO) helped to implement a wide variety of neoliberal educational initiatives in areas such as public health and independent media that accelerated the path towards democracy and free-market thinking. One of the far-reaching ways this was done was by ushering in the most avant-garde program of contemporary art in human history, in the form of the Soros Centers for Contemporary Art (SCCA).

Maszyna wpływu to oparta na faktach wystawa o dziedzictwie Sieci Centrów Sztuki Współczesnej Sorosa, sieci dwudziestu ośrodków sztuki współczesnej, które pojawiły się nagle w krajach dawnego bloku wschodniego we wczesnych latach 90., gdy dobiegła końca zimna wojna. Ta szeroko zakrojona inicjatywa miała krótki, lecz intensywny żywot, w trakcie którego zdołała radykalnie wpłynąć na sztuki wizualne i pokazać, jak kultura może być kontrolowana i wykorzystywana w określonym celu. Z perspektywy makro historia Sieci SCCA to niesamowite studium przypadku w dziedzinie zachowania emergentnego i budowania światów. Inicjatywa ta szła w pierwszym szeregu ruchu humanitarnego i była obecna na obszarach pozimnowojennych. Jej działalność uważano za kluczową dla udanej transformacji tych społeczeństw: ich przejścia od zamkniętego systemu komunistycznego do otwartego społeczeństwa wolnych ryn-

Based on a true story, *The Influencing Machine* is an exhibition about the legacy of the Soros Center for Contemporary Art Network, a network of twenty centers for contemporary art that suddenly appeared throughout the former USSR in the early 1990s, at the conclusion of the Cold War. This grand initiative had a brief intensity that radically transformed visual art and showed how culture could be controlled and purposed. To look at the macroview of the SCCA Network is to see a great case study in emergent behavior and worldbuilding. This initiative was at the frontlines of the Humanitarian movement and in the post-cold war environments. Their work was seen as instrumental for the smooth transition of these societies away from the closed system of Communism and towards

ków, zdecentralizowanego przemysłu, demokratycznego idealizmu oraz pojęć, które uznajemy za roboczą definicję neoliberalizmu.

Na wystawie pokazujemy wielu ważnych artystów i wiele artystek z regionu, a także twórców i twórczynie aktywne na międzynarodowej scenie sztuki. Wystawa porusza istotne aspekty historii Sieci, jej wpływu i kulturowej produkcji, będącej jej efektem. Podzielona została na sekcje poświęcone antropologicznie ujętym wątkom, gdzie pokazujemy na konkretnych przykładach, jak Sieć ukierunkowywała sztukę. Każda sekcja – Neoliberalizm, Prekarność awangardy, Identytarianizm, Terapia konwersyjna, Ostalgię, Sztuka zaangażowana społecznie, Dekolonizacja, Media taktyczne i Sztuka społeczeństwa otwar-

the open society of free markets, decentralized industry, democratic idealism, and concepts we acknowledge as the working definition of Neoliberalism.

The Influencing Machine includes many important artists from across the region, as well as a selection of important international artists working today. This survey of art reflects on the significant issues of the Network, its influence and the cultural production that came from it. The museum galleries are broken into guided themes showing specific ways in which art was directionalized by the network. Themes such as neoliberalism, the precarity of the avantgarde, identitarianism, conversion therapy, ostalgię, socially engaged practice, de-

tego – stanowi wszechstronną podróż przez chaos i tumult owego czasu przemian i to, co oznacza on dla naszego rozumienia sztuki dzisiaj. W skład wystawy wchodzi duże archiwum dotyczące całej Sieci SCCA, umożliwiające przeprowadzenie pionierskich badań na temat zinstytucjonalizowanych strategii praktyki kuratorskiej we wczesnych latach jej istnienia, trajektorii wpływu prowadzących do powstania określonych rodzajów produkcji kulturowej, które wciąż odbijają się echem we współczesnym świecie.

Pod kierunkiem dyrektorki wykonawczej Sieci, wizjonerki Suzanne Mészöly, SCCA ukształtowały nową koncepcję pracy kuratora. W czasie, gdy akademickie studia kuratorskie były jeszcze w powijakach, grupa dwudziestu kuratorów, głównie kobiet, zaoferowała nowe, ekscytujące możliwości pojmowania sztuki i jej relacji ze społeczeństwem. Ci menedżerowie kultury byli budowniczymi światów, którzy

colonization, tactical media, and the art of the Open Society each give a holistic tour through the tumult of this transitory period and what it means for our understandings of art today. The exhibition includes a large archive about the entire SCCA network that allows first-time research into the institutionalized strategies of curatorial practice in the early years of the SCCA Network, the trajectories of influence that lead to specific kinds of cultural production that continue to resonate in our contemporary world.

Guided by the Network's visionary Executive Director, Suzanne Mészöly, these centers would bring forth a new and arguably advanced notion of the curator. At a time when the curatorial education complex was in its infancy, this group of 20, mostly female, curators would offer new and exciting possibilities for understanding art and its relationship

posiadali władzę, środki oraz moc, by zmienić bieg kultury i historii. Opowieść o nich nie doczekała się dotąd należnego historiograficznego opracowania, co jest rzeczą ironiczną, gdy zważy się na fakt, że jednym z głównych celów Sieci było tworzenie archiwów i ratowanie ginących historii. Inicjatywa, jaką była Sieć SCCA, pozwala lepiej zrozumieć, jak sztuka może być użyta dla upowszechniania postępowych treści poprzez wykorzystanie wolności słowa. Wynikająca stąd wiedza będzie oznaczała konieczność przepisania historii kuratorstwa oraz sztuki społecznie zaangażowanej.

Wystawa *Maszyna wpływu* to rekursywne doświadczenie Sieci i jej dziedzictwa, wykorzystujące te same modele i strategie co sama Sieć. Potraktowaliśmy Sieć tak, jak ona sama potraktowałaby każde ze swych miast-gospodarzy: profilując ją, budując archiwum na jej temat, analizując jej kulturowe DNA i stosując inne narzędzia antropologii taktycznej i uczestniczącej, by wychwycić rysujące się prawidłowości.

to society. These culture managers were worldbuilders who had the power, resources, and philanthropic might to change the course of culture and history. This story has not received the art historical hagiography that it deserves, an irony when one of the SCCA Network's main influences was the creation of archives and saving lost histories. This initiative paved the way to a better understanding of how art can be used to advance progressive messaging by using the freedom of expression. Bettering our knowledge of this event would rewrite any history of curatorial practice, as well as the origin story of socially engaged practice.

Using the same models and approaches of the SCCA Network, *The Influencing Machine* is a recursive experience of the Network and its legacy. Care has been taken to treat the Network the way they would treat any of their host cities: profiling them, creating an archive, breaking down their cultural systems, and using other principles of tactical and participatory anthropology to show what patterns emerge.

Ivan Fijolić
Bruce Lee z Mostaru
[*Bruce Lee of Mostar*] [*Hot Pink*]
2007
rzeźba [sculpture]
Dzięki uprzejmości Lauba
Collection Zagrzeb
[Courtesy of the Lauba
Collection, Zagreb]



Na Archiwum Sieci SCCA składają się dane zarówno ilościowe, jak i jakościowe, zebrane z wszelkiego rodzaju druków ulotnych, artykułów prasowych, artefaktów, publikacji książkowych, stron internetowych, oficjalnych historii poszczególnych ośrodków, a także obszerna biblioteka relacji mówionych, obejmująca wszystkie najważniejsze osoby związane z Siecią.

Większość artystów i artystek uczestniczących w wystawie pochodzi z krajów, w których działały SCCA, i ma na swym koncie udział w najważniejszych światowych biennale. Reprezentują oni szerokie spektrum postaw politycznych, co podkreśla siłę dialogu i wzajemne zrozumienie, zgodne z ideami społeczeństwa otwartego. Wśród eksponatów znalazło się wiele ikonicznych prac z historii SCCA, takich jak *Bruce Lee z Mostaru* Ivana Fijolicia, rzeźba oznaczająca zmianę paradygmatu kultury pomnikowej, jej odejście od toksycznej tradycji i otwarcie na nowe, emancypacyjne języki poprzez nowy rynek symboli.

The SCCA Network Archive is composed of both quantitative and qualitative data gathering from all matter of ephemera, articles, artifacts, pirated publication libraries, website reconstruction, profiles on the history of each center, but it also contains a library of dozens of oral history profiles from every major voice from the history of the Network.

Most of the artists included in *The Influencing Machine* come from SCCA regions and have represented their countries at major biennials worldwide. Presenting artists from across the political spectrum shows the power of dialogue and mutual understanding within the tenets of the Open Society. The exhibition contains many iconic case study artworks from the legacy of the SCCA history, such as Ivan Fijolić's *Bruce Lee of Mostar*, a sculpture representing the paradigm shift of monument culture leaning from toxic tradition and towards new languages of emancipation through a new market of symbols.

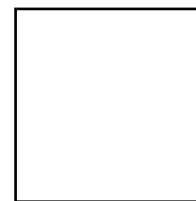
Najbardziej charakterystyczną pracą z wczesnego okresu działalności SCCA jest zapewne film wideo *Głosy miłości*, nagrany na żywo przez ukraińskich artystów Arsena Sawadowa i Georgija Senczenkę na pokładzie pozostającego w czynnej służbie krążownika Floty Czarnomorskiej. Włączenie do wystawy artystów romskich takich jak Daniel Baker czy Wiedźma Mihaela Minca nawiązuje do realizowanej przez Instytut Społeczeństwa Otwartego długoletniej misji wspierania zmarginalizowanych społeczności, zwłaszcza społeczności romskiej.

Co ważniejsze jednak, wystawa dotyczy zagadnień estetyki, mechanizmów i kultur propagandy – i sama w sobie jest propagandą. Wszystkie wystawy są. Ta mówi o tym szczerze i aktywnie przekazuje to, czego historia SCCA uczy o robieniu propagandy jako sztuki i vice versa.

Shot on a live battleship in a recently demilitarized zone, *Voices of Love* from Ukrainian artists Arsen Savadov and Georgiy Senchenko, is arguably the most iconic artwork to come from the early years of the SCCA.

The inclusion of Roma artists such as Daniel Baker and The Witch Mihaela Minca carry the cause of the Open Society Institute's longstanding support of marginalized communities, especially the Roma.

But more importantly, this exhibition is about the aesthetics, mechanisms and cultures of propaganda, and is itself propaganda. All exhibitions are. This one is honest about it and actively teaches lessons learned from the SCCA legacy about the performance of propaganda, as art and vice versa.



Maszyna wpływu to polowy przewodnik po mediach taktycznych oraz holistyczna konfrontacja z wrażliwym i wpływowym okresem. To coś, co pozwala nam lepiej zrozumieć, jak sztuka wykorzystywana jest do kontrolowania społeczeństwa.

W historii SCCA znajdujemy paralele z innymi wpływowymi organizacjami czy inicjatywami realizującymi „terapię szokową” i transformującymi sieci społeczno-kulturowe, takimi jak National Endowment for Democracy. Działalność Sieci SCCA należy ujmować na jednym poziomie ze strategicznym wsparciem CIA i USAID dla ekspresjonizmu abstrakcyjnego.

This exhibition functions as a field guide to tactical media literacy and a holistic confrontation of a sensitive period of influence. It allows us to better understand how art is used to control society. This story sits within an important family of influential phenomena that perform shock therapy and reconfigure social and cultural networks such as the National Endowment for Democracy. It should be framed next to the Central Intelligence Agency (CIA) and USAID's influential support of Abstract Expressionism.

Maszyna wpływu to również wystawa o największym eksperymencie socjotechnicznym naszych czasów. Przyglądając się kulturowemu krajobrazowi Sieci od lat 90. do dzisiaj, prezentuje ukrytą historię sztuki społecznie zaangażowanej oraz zawodu kuratora w obecnej postaci. To wystawa o instytucjonalizowaniu kreatywności, wynalazku mediów taktycznych, estetyce jako orężu oraz pisaniu scenariusza dla niesamowitej awangardy.

The Influencing Machine is about the greatest social engineering experiment of our time. This exhibition surveys the cultural landscape of the Network from the 1990s to the present day, it presents a hidden history of socially engaged practice and the birth of the curator as we know it. In this tale of decolonization, viewers experience the institutionalization of creativity, the invention of tactical media, the weaponization of aesthetics, and the scripting of an incredible avant-garde.



David Dees
Ukraine
[Ukraine]
2016
Dzięki uprzejmości Estate of David Dees
[Courtesy of the Estate of David Dees]

O roli teorii spiskowej

Regarding the role of Conspiracy Theory

Argument o teorii spiskowej to jeden z głównych sposobów tłumienia dyskusji o George'u Sorosie, jego spuściźnie czy intencjach. Mówi się o nim przez pryzmat folkloru, wątpliwej dobroczynności, lęku i spekulacji. W efekcie dialog publiczny na temat George'a Sorosa i jego spuścizny oraz świadomość tego dotycząca posiadają rys prymitywny i emocjonalny. W mediach jest stereotypowo przedstawiany jako „negatywny bohater i ofiara teorii spiskowych”, ale nie towarzyszą temu żadne istotne szczegóły na temat jego działalności. W ten sposób debata zostaje jednocześnie puszczona w ruch i spięta na krótko, a jej ciężar przenosi się z krytycznego myślenia na emocjonalne punkty zapalne.

Conspiracy Theory Call-out is one of the primary ways the conversation about George Soros, his legacy, or his intentions, is inhibited. He is spoken about through a prism of folklore, questionable benevolence, fear and speculation. The public dialogue and awareness of George Soros and his legacy therefore has a very primitive and emotional quality to it. When written about in the media, his print byline consistently refers to him as “a boogeyman and the victim of conspiracy theories” yet never offering any meaningful details of his actual work. The media leads with this as a way to trigger and short-circuit the conversation. The dialogue quickly becomes disciplined around emotional flashpoints rather than critical thinking.

Powinniśmy móc rozmawiać o strukturach ponadpaństwowych i spiskach, w jakie się angażują, bez narażania się na szydercze komentarze o straszaniu „czarną wołgą”. W końcu argumentu o teorii spiskowej używa się, by ukrywać prawdziwe spiski.

Dane zgromadzone w ramach całego projektu jasno pokazują, że mamy tu do czynienia z anomalią o skali niespotykanej wcześniej w sztuce współczesnej. Przemowny wpływ, wywierany na globalny świat sztuki przez Sieć, równoczesny z narodzinami kultury biennale, staje się punktem zwrotnym, za którym stopniowo idzie społeczne i polityczne zaangażowanie sztuki w imię neoliberalnych interesów. Przymusowa filantropia, aktywna

We should be able to talk about supragovernmental structures and the conspiracies they engage in without it being disregarded as folklores of the boogeyman. After all, conspiracy theory is used to hide real conspiracies.

The data of this overall project shows there is a definite anomaly unlike anything ever seen in contemporary art. Occurring in synchronicity with the rise of biennial culture, the Network's robust influence on the global art world becomes an inflection point for an eventual cascading of art practice becoming socially and politically engaged for Neoliberal interests. Coercive Philanthropy, the role of Corporations in creative practice and politics, and using artists to limit-test society are strategies that emerge from

rola korporacji w sztuce i polityce oraz wykorzystywanie artystów do testowania społecznych granic to strategie, które są implementowane przez sieci SCCA i Instytutu Społeczeństwa Otwartego, a następnie rozprzestrzeniają się po świecie sztuki niczym wirus. To jednak, jak staje się to bardzo zaawansowanym rodzajem „siania sztucznej trawy”, stanowi temat wymagający pilnego namysłu. Mówimy tu o narzędziach, strategiach i taktykach wojny kulturowej. *Maszyna wpływu* to złożona opowieść o neoliberalizmie i zadaniowaniu sztuki współczesnej. *Maszyna wpływu* nie jest teorią spiskową.

the SCCA/OSI Networks and spread like a virus into the global art world. But the way in which this becomes a very advanced kind of astroturfing makes this an urgent subject to confront. These are the tools, strategies and tactics of the Culture War. *The Influencing Machine* is a complex tale about neoliberalism and the purposing of contemporary art. It is not a conspiracy theory.



Prezentowana wystawa opowiada się za anomalią w sztuce i należy ją postrzegać jako celebrację najbardziej zaawansowanego, a jednocześnie dziwnie skoordynowanego momentu w historii kultury wizualnej. Chodzi w niej o zmierzenie i uwidocznienie mechanizmów wywierania wpływu na niespotykaną skalę i z medium/komu-

Yerbossyn Meldibekov
widok instalacji na wystawie *Maszyna wpływu*, Galeria Nicodim, Bukareszt
[Installation views of *The Influencing Machine*, Galeria Nicodim, Bucharest]
2019

This exhibition is pro-anomaly and should be seen as a celebration of the most advanced yet strangely coordinated moment in visual cultural history. This research is about quantifying and making visible the mechanisms for influence on an unseen scale and with a medium/message so closely aligned



nikatem tak blisko związanym z wolną wolą. Opowiadając tę historię dzisiaj, wystawa umożliwia konieczną analizę zachowania emergentnego, dekolonizację historii i ujrzenie sztuki współczesnej jako zarówno narzędzia propagandy, jak i holistycznego oręża. *Maszyna wpływu* jest celebracją awangardy.

Mimo upływu trzydziestu lat historia Sieci SCCA nigdy dotąd nie była przedmiotem monograficznego studium

with free will. And in telling this story today, it allows a necessary analysis about emergent behavior, decolonization and stepping back to see contemporary art as both a tool of propaganda and a holistic weapon. *The Influencing Machine* is a celebration of the avant-garde.

In 30 years there has never been an exhibition or English publication looking broadly at the network's history. The publication that accompa-

czy wystawy. Publikacja towarzysząca niniejszej ekspozycji będzie pierwszą, którą prześledzi, rzucając światło na osiągnięcia socjotechniki. Umieści tę historyczno-sztuczną narrację z lat 90. w kontekście naszego dzisiejszego doświadczenia kulturowego, a wreszcie uwi doczni wpływy tej bezprecedensowej i niedocenianej inicjatywy. Wystawa jest zaproszeniem do dyskusji na temat ekologii globalnego świata sztuki, roli aktywizmu w sztuce i siły krytyki instytucjonalnej.

nies this exhibition will be the first book to chart the history of the Network and shine a light on the achievements of social engineering. It will situate this art historical narrative from the 1990s within our larger cultural experience today, finally making visible the influences of this unprecedented and undervalued initiative. This exhibition invites a very important conversation about the ecology of the global art world, the role of activism within art, and the power of institutional critique.

O kuratorze

Aaron Moulton jest kuratorem i antropologiem z Los Angeles. Interesuje się tradycyjnymi i nietradycyjnymi sposobami wykorzystywania ekspresji twórczej, takimi jak kultura New Age, globalny świat sztuki czy propaganda. Jest kuratorem *Maszyny wpływu* – obszernej ekspozycji poświęconej spuściznie sieci Centrów Sztuki Współczesnej Sorosa, prezentowanej w Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski w Warszawie, wraz z towarzyszącą publikacją.

Curator Bio

Aaron Moulton is a curator and anthropologist based in Los Angeles. His research looks at the ways in which creative expression is purposed and managed by different traditional and non-traditional means ranging from New Age spiritual communities, the global art world, and propaganda initiatives. He is curator of *The Influencing Machine*, a large-scale exhibition and publication looking at the legacy of the Soros Center for Contemporary Art Network taking place at the Ujazdowski Castle Center for Contemporary Art in Warsaw.

Kurator [Curator]

Aaron Moulton

Koordynacja [Coordination]

Brygida Czartoryska, Sara Szostak

Projekt graficzny [Graphic design]

Jakub Margasiński/KolorProjekt.pl

Tłumaczenia [Translation]

Marcin Wawrzyńczak

Redakcja językowa i korekta [Proofreading]

Jan Koźbiel, Nick Faulkner

Koordynacja wydawnicza [Editorial coordination]

Sabina Winkler-Sokołowska,
Agata Okrasa

Komunikacja [Communications]

Natalia Karas, Maria Nóżka,
Dagmara Siemińska, Arletta Wojtala

ISBN

978-83-67203-04-3

Druk [Print]

PONTIS Sławomir Wąsowski

Wystawa sfinansowana ze środków
[The exhibition has been financed by]



Partnerzy medialni
[Media partners]

TVP
KULTURA

AKTIVIST

GoOut

OBIEG

POLSKA
PRESS
GRUPA



Centrum Sztuki Współczesnej
Zamek Ujazdowski

Jazdów 2, Warszawa
www.u-jazdowski.pl

